

Stora Herrestads kyrka

Lunds stift

Kulturhistorisk
karaktäristik och bedömning

ANNA LINDQVIST – 2020-10-08

Stora Herrestads kyrka

Stora Köpinge församling, Vemmenhögs, Ljunits, Herrestads och Färs kontrakt, Lunds stift
Ystad Herrestad 83:1, Stora Herrestad socken, Ystad kommun, Skåne län

Beskrivning och historik

Kyrkomiljön

Stora Herrestad är en medeltida socken och omnämns i de skriftliga källorna redan 1085 i Knut den heliges gåvobrev till domkyrkan, som tillfördes 8 bol i byn. Det fanns ett stort kungligt godsinnehav i Stora Herrestad redan på 1000-talet. I forskningsprojektet *By, huvudgård och kyrka, studier i Ystadsområdets medeltid* görs en tolkning om en tidigmedeltida storgård i Herrestad. Socknen är fornlämningsrik med ca 180 registrerade fornlämningar, vilket vittnar om en lång bosättningskontinuitet och byn är känd sedan järnåldern och var under en period en av Skånes största byar med fler än 40 gårdar. En runsten, daterad till 1000–1050 är känd sedan 1700-talet, då den anges vara placerad vid herrgårdens dörr.

Flygbild över Stora Herrestads kyrkoanläggning från söder med säteriet, tingshuset samt gästgivargården i bildens nedre högra hörn. Foto: Pär-Martin Hedberg, 2014.

Först 1386 finns klara belägg för en huvudgård i byn. Troligen har gården legat på samma plats sedan den etablerades och sannolikt kan kyrkan ha uppförts på mark som ursprungligen tillhört gården. Enligt uppgift ska gårdens östra länga ha medeltida ursprung och kan ha haft

ett direkt samband med kyrkobyggnaden. Egendomen har under en period omfattat hela socknen utom 6 gårdar som tillhört kyrkan. Gården har ägts av flera namnkunniga släkter, däribland 1445 av väpnaren Anders Galen, Ebba Brahe 1668, änka efter Jakob de la Gardie på Läckö. År 1726 ägdes den av greven och landshövdingen i Malmöhus län Carl Gustav Hård, d 1744 och därefter av hans son greve Johan Ludvig Hård, som i mitten av 1750-talet lät uppföra eller bygga om den nuvarande mangårdsbyggnaden. Hans hustru, grevinnan Ulrika Wachtmeister, fick 1774 patronatsrätt. I början av 1800-talet, då de adliga godsens fick köpas av ofrälse, förvärvades gården av kommersrådet C M Lundgren, som ägde flera egendomar i och runt Ystad. Han uppehöll patronatsrätten till 1830, då domkapitlet upphävde det.

Stora Herrestad är belägen i ett backlandskap drygt en halv mil nordost om Ystad och omges av öppen odlingsmark. Socknen ingår i det område som naturgeografiskt har indelats som södra Skånes slättbygder. Kyrkan har ett dominerande läge på en höjd i byns norra del. På storskifteskartan från 1769 ligger gårdarna koncentrerade utmed vägen söderut mot Ystad samt nordost mot Tomelilla. Byn enskifte 1804–1805 och säteriets marker skiftades 1824–1825.

I byn, som varit häradscentrum, finns flera kulturhistoriskt intressanta byggnader bevarade, såsom prästgård, tingshus, skolor, häkte, gästgiveri samt en byasten. Öster om kyrkan och gränsande mot kyrkogården är prästgården belägen med en huvudbyggnad från 1870-talet. Det före detta tingshuset, uppfört efter en brand 1802, är sedan 1947 hembygdsmuseum. Den äldre skolbyggnaden från 1869 har även fungerat som församlingshem. Stora Herrestads kyrkomiljö ingår i område som är utpekade som särskilt värdefull kulturmiljö.

Kyrkobyggnaden

Stora Herrestads kyrka anses tillhöra en av Skånes äldsta stenkyrkor. Enligt professor Carl Georg Brunius skulle kyrkan vara uppförd år 1102 enligt en uppgift i ett brev, som skulle vara utfärdat av ärkebiskop Birger Gunnarsen i Lund. Det har senare diskuterats att det kan röra sig om ett förfalskat brev, skrivet så tidigt som i slutet av 1600-talet eller under 1700-talets början.

Kyrkan uppfördes av kvaderhuggen köpingsandsten sannolikt under 1100-talets början med långhus och rakslutet kor utan sockel. Det senare har konstaterats genom murverksdokumentation och arkeologiska utgrävningar. Vid grävningar har även gravar som är äldre än kyrkan påträffats, vilket kan indikera att den nuvarande stenkyrkan har föregåtts av en träkyrka. Vid den senaste murverksdokumentationen som utfördes 2016 kunde det även konstateras att kor och långhus är murade i förband och har tillkommit i samma byggnadsskede. Kyrkan hade ursprungligen syd- och nordportal, vilka var placerade nära västmuren. I slutet av 1100-talet tillkom ett brett västtorn av kalksten med profilerad sockel samt med två rundbågiga valv med mittpelare mot kyrkorummet. Även andra våningen, som inrymde en emporvåning, hade en liknande utformning. Det finns flera olika teorier om emporens användningsområden. Den kan ha uppförts som ett avskilt utrymme för kyrkans byggherre eller för kringresande kungligheter att kunna övervaka mässan. En annan tolkning är att den varit en del i en liturgisk procession. Kenth Hansen, doktorand i historisk arkeologi

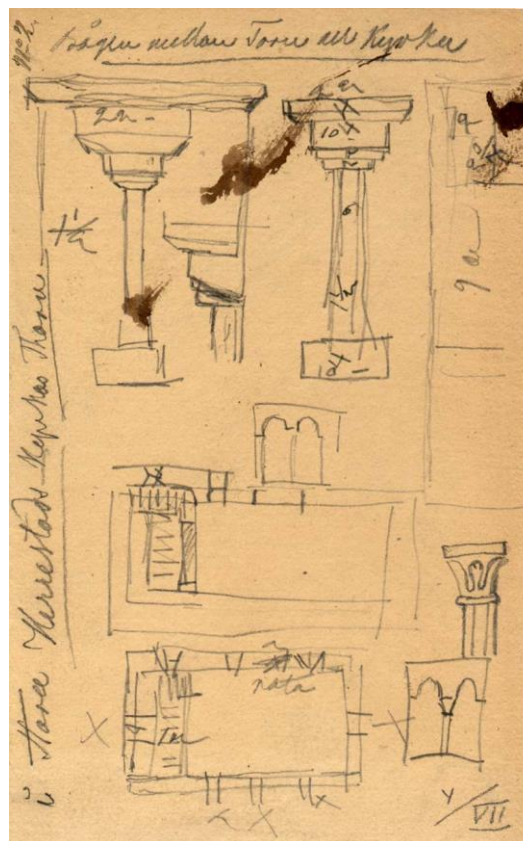
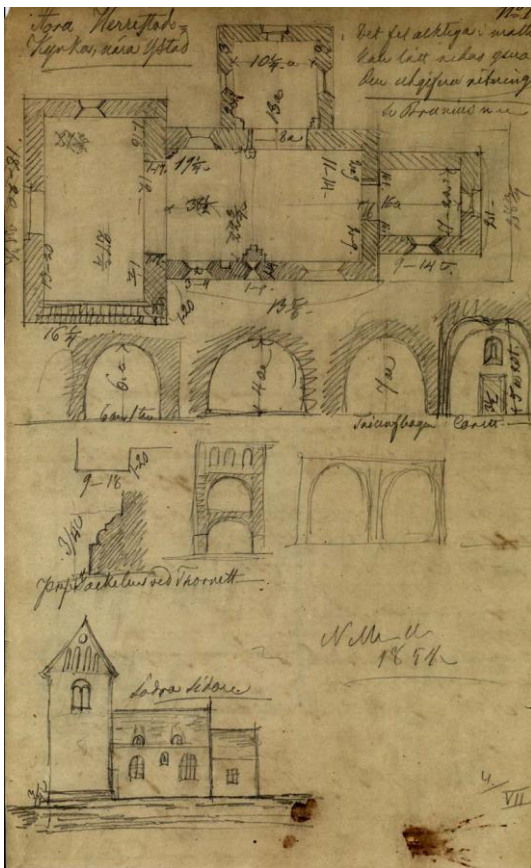
i Lund, har delat in emporen i fyra typer, arkadempor, fönsterempor, läktarempor och kapellempor.

Under 1300-talets första hälft valvslogs kyrkorummet och försågs med kalkmålningar, som har daterats till 1325–1350 och tillskrivits den s.k. Snårestadsgruppen. Namnet kommer från att målningarna i den nu rivna kyrkan i Snårestad hade en datering 1347. Målningarna karaktäriseras av en enhetlig stil och en ljus färgton.

Sannolikt under senmedeltiden uppfördes ett vapenhus vid den södra ingången, vilket revs 1821.

På 1750-talet, 1751, uppfördes en nykyrka eller korsarm av gråsten och återanvänd sandsten på långhusets norra sida och 1765 byggdes en ny läktare på södra sidan och koret försågs med draperimålningar.

1791 togs trappstegsgavlarna på tornet och vapenhuset ned. 1799 uppgjordes ritningar av arkitekt P W Palmroth, Överintendentsämbetet.

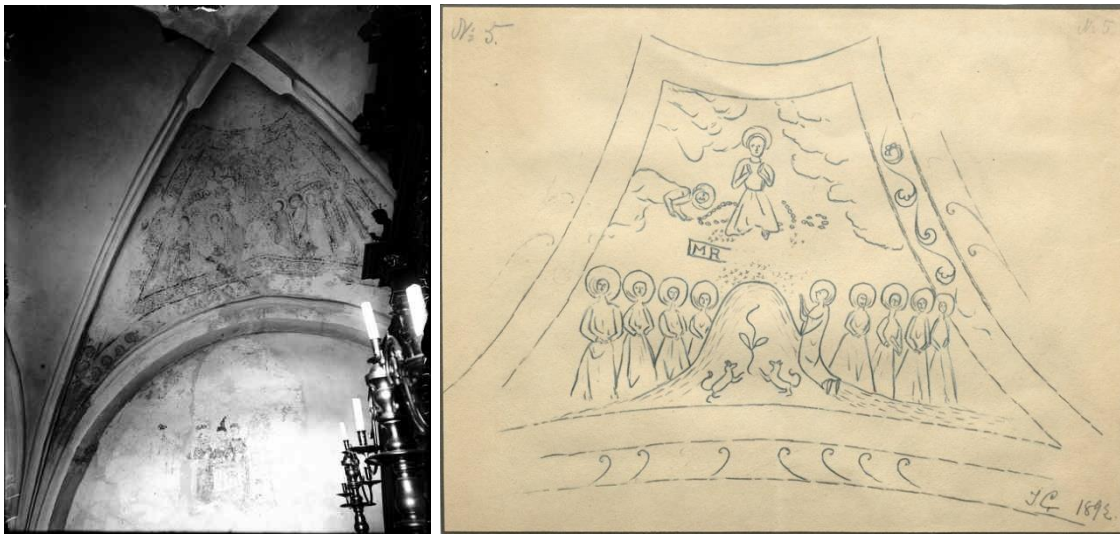

Skiss, signerad och daterad 1854, samt skiss som visar bågen mellan torn och kyrka. Bilderna är hämtade från Mandelgrenska samlingen, Folklivsarkivet, Lunds universitet.

1821 revs vapenhuset i söder och en ny huvudentré togs upp på tornets västra sida. Den tidigare södra portalen ersattes av ett fönster. Tornets bottenvåning och första våning byggdes om och mittpelaren och de dubbla valven mot kyrkorummet revs.

1854 försågs kyrkan med sin första orgel, byggd av J L Larsson, som även ritade orgelfasaden. Johan Lambert Larsson (1818–1877) var son till amatörbyggaren Anders Larsson och tog examen 1840 och övertog därefter faderns verkstad i Ystad. Han har tillverkat ett stort antal orglar till skånska kyrkor.

1881 togs blytaket ned och taket täcktes med skifferplattor och takstolen förnyades med återanvändning av äldre delar. 1881 eller 1896 revs tornets tunnvalv och korets kryssvalv och ett nytt kryssvalv slogs över koret. Långhusvalven murades delvis om. 1887 upptäcktes de medeltida kalkmålningarna, som var i mycket fragmentariskt skick och 1892 kalkades de över. Kalkmålningar från 1300-talet i långhuset och från 1500-talet i koret dokumenterades dessförinnan av signaturen J.C.

Kalkmålning i långhuset från 1300-talet framställande Kristi himmelsfärd. T.v. okänt år och fotograf. T.h. blyertsteckning från 1892 av signaturen J.C. Foto: Lars Kennerstedt, 2015. Bilderna är hämtade från Riksantikvarieämbetets bild databas Kulturmiljöbild.

1896 utfördes en omfattande interiör renovering efter ritningar av Peter Boisen, då eller redan 1881 bl. a långhus och kor delvis försågs med nya högre kryssvalv, tornets tunnvalv revs och en ny orgelläktare byggdes i tornets andra våning. Kyrkorummet fick nytt golv av viktoria-plattor samt nya öppna bänkar. Ny värmeanläggning med pannrum under långhusets östra del. Kyrkan försågs även med nya spetsbågiga järnfönster. Peter O Boisen (1836–1908) var stadsarkitekt i Ystad och har bland annat utfört ritningar till en rad profana byggnader, däribland Ystad teater och ett flertal stationsbyggnader. Han har även ritat några kyrkobyggnader, bland andra Öja och Glemminge kyrkor.

1911 fick kyrkan ett nytt orgelverk byggt av orgelbyggaren J Magnusson i Göteborg.

1927 utfördes ytterligare en omfattande renovering efter ritningar av arkitekt Einar Lundberg, som samtidigt var engagerad i återuppbyggnaden av Borrie kyrkoruin. Kyrkan i Stora Herrestad försågs med nya lägre fönsteröppningar med träbågar, som ersatte järnfönstren. Norra korfönstret murades igen och nya ytterportar insattes. Interiört avdelades nykyrkans norra del till sakristia och det tidigare sakristieutrymmet bakom altaret byggdes om. Kyrkorummet försågs med nytt golv av komstadvalkalksten och nya slutna bänkar, koret fick nytt altare och altarring. Orgelläktaren förlängdes mot öster och fick ny barriär av

bänkgavlarna eller framskärmarna från 1896. Inventarierna konserverades av konservator Hans Erlandsson, Lund. Pannrummet fick ingång från korets östra sida.

Foto: William Andersson, 1929. Bilden är hämtad från Riksantikvarieämbetets bilddatabas Kulturmiljöbild.

1959–1960 utfördes invändiga förändringar efter ritningar av domkyrkoarkitekt Eiler Graebe. Den norra delen av nykyrkan som fungerat som sakristia sedan ombyggnaden 1927 gjordes om till bårhus och en ny sakristia inreddes i den södra delen och en ny vägg murades mot kyrkorummet. Orgelläktarens undersida försågs med nytt undertak och interiören ommålades. Den fasta inredningen och inventarierna konserverades av konservator Våga Lindell.

Under 1970- och 1990-talen genomfördes flera omputsningar av kyrkans fasader. I samband med putsreovering 1983 dokumenterades murverket. 1993 togs en ny dörröppning upp mellan sakristian och bårhuset.

2016 utfördes en utvändig reovering med omläggning av yttertak med nya skifferplattor, rötskadat virke i takstolen byttes mot friskt virke, putslagning, ommålning av fasaderna, dörrar och fönster. Framtagning av ett igenmurat fönster på korets norra sida med originalglas. Murverksdokumentation utfördes samt konservatorsundersökning av tornets sandstenskolonetter. Nya kalkmålningar på korvinden upptäcktes.

Under åren 2017–2018 utfördes en invändig reovering, då bänkarna togs bort och ersattes av lösa stolar, nytt kalkstengolv i kyrkorummet. Bårrummet i korsarmens norra del togs bort och lokalerna byggdes om för hvc, pentry och förråd. I vapenhuset togs en tidigare torrklösett under trappan till orgelläktaren bort.

Exteriör

Stora Herrestads kyrka är orienterad i öst-västlig riktning med rektangulärt långhus med rakslutet kor i öster, brett torn i väster samt en korsarm på norra sidan.

Tornet har en kraftig profilerad sockel, som dock är överputsad och gråmålad. Övriga byggnadsdelar saknar sockel. Fasaderna är spritputsade och avfärgade i vitt med ett flertal ankarjärn. Tornet har i södra gavelröset blindingar i form av vertikala rektangulära rundbågiga nischer samt däröver en rundel, vilken även förekommer på norra gavelröset. Kyrkan täcks av sadeltak belagda med skifferplattor, varav nykyrkans tak är valmat mot norr.

Kyrkan har spetsbågiga fönsteröppningar som sedan 1927 är försedda med spetsbågiga träfönster indelade i nio lufter. På korets norra sida återupptogs vid renoveringen 2016 ett igenmurat gjutjärnsfönster, vilket utvändigt försetts med ett skyddsglas. Tornet har i söder på västra fasaden små kvadratiska ljusöppningar, som ger ljus till torntrappa. Solbänkarna är täckta med gråmålad plåt. Tornet har ljudöppningar mot alla väderstreck, tre mot öster, två mot väster samt en på norra och södra sidan. De dubbla ljudöppningarna är ursprungliga och avskiljs av kolonetter. De åttkantiga tornkolonetterna är av kalksten med kapital av sandsten. Vid en undersökning i samband med renoveringen av kyrkan 2016 framkom att de troligen varit behuggna med växtornamentik, enligt uppgift finns liknande i Dalby kyrka. Ljudluckorna består av stående tjärade brädor.

Huvudingången är via tornet i väster, men ingångar finns även på korsarmens norra sida, till tornet på södra sidan samt till källaren på korets östra sida. Porten i väster omges av en spetsbågig portal i tre språng med en överliggande dekoration av ett trepass. Entrépartiet

består av en gråmålad dubbeldörr med spegelindelning, troligen från 1927. Ingången till korsarmen består av en sidohängd enkeldörr med gråmålad profilerad panel lagd i fiskbensmönster, även källardörren på korets östra sida har en liknande panel. Dörren till tornet utgörs av ett äldre spetsbågigt dörrblad med profilerad panel i fiskbensmönster. På långhusets södra och norra fasader mot väster finns frilagda tröskelstenar till de tidigare syd- och nordportalerna.

Interiör

Kyrkorummet består av östra delen av tornet, som är inkorporerat med långhuset, långhus och kor. Predikstolen är placerad på långhusets sydöstra sida och dopfunten på den norra. Huvudentrén är via vapenhuset i väster.

Vapenhuset är beläget i tornets bottenvåning och har ett golv av äldre kalkstensplattor, vitputsade väggar och ett vitmålat paneltak. På södra sidan löper en öppen gråmålad trätrappa till orgelläktaren och i söder finns sedan 1927 en gråmålad spegeldörr med antikglas i blyspröjs i övre fyllningen, som leder till ett förrådsutrymme. Dubbeldörrarna i väster och öster har en spegelindelning samt på ytterportarnas insida finns monterade enkla träkonstruktioner med nät.

Långhuset täcks av två travéer med kryssvalv med valvribbor med fyrkantsprofil, delar utgörs av de ursprungliga medeltida valven. Golvet är sedan 2017–2018 lagt med kvadratiska kalkstensplattor, väggarna och valven är putsade och avfärgade i vitt. Fönsteröppningarna är sedan 1927 försedda med träfönster med dubbla bågar med innanfönster med antikglas i blyspröjs. Den från tornets östra del utskjutande orgelläktaren i väster bärs upp av åttkantiga gråmålade pelare och undertaket består av en enkel gråmålad panel. Läktarbarriären är gråmålad med en spegelindelning och lär bestå av gavlarna från 1896 års bänkar, som monterades ner 1927.

Korets golv ligger två steg högre än långhuset och är täckt av ett äldre kalkstensgolv. Väggarna och kryssvalvet med profilerade valvribbor, som nymurades i slutet av 1800-talet, är putsade och avfärgade i vitt. På södra sidan finns en fönsteröppning med träfönster från 1927, medan det på norra sidan 2016 framtogs ett igenmurat gjutjärnsfönster, tillverkat vid Ystad Metallverkstad. På östra väggen, bakom altartavlan finns en rundbågig nisch och därunder en uppbyggd putsad nedgång till källaren, vars dörr är utifrån på korets östra sida.

Korsarmen eller nykyrkan nås via en gråmålad enkeldörr med fyllningar på långhusets norra sida samt från en utvändig port i norr. Korsarmen täcks av två travéer med kryssvalv och består av en sakristia i södra delen, medan det bårum som inreddes i norra travéen 1959–1960, ombyggdes 2017–2018 till hwc, pentry och förråd. Golvet i norra delen består av rött tegel och väggar och valv är vitputsade. Ytterporten i norr är stickbågig, sidohängd samt med sex fyllningar, sannolikt från 1927.

Sakristian har ett kalkstensgolv, vitputsade väggar och kryssvalv och en fönsteröppning i öster. Dörren i norr är en enkel stickbågig spegeldörr.

Orgelläktaren nås via en trappa i vapenhusets södra del. Stora delar av läktarvåningen är inklädd med grönmålad pärlspontpanel från reoveringen 1896.

Tornets övre våningar nås via en utvändig dörr på tornets södra sida. Dörren var inte öppningsbar vid inventeringstillfället. Men i Vård- och underhållsplanen beskrivs tornet noggrant. Trappans plansteg består delvis av äldre gravhällar och väggarna består av kalkstensmuren. Från första våningen syns tornbågen mot öster. I tornets takkonstruktion finns återanvända medeltida ekbjälkar. Över valven på långhusvinden syns på den södra sidan den övre delen av en rundbågig romansk fönsteröppning. Fragment av medeltida kalkmålningar finns bevarade över korvalven.

Inredning och inventarier

Altaret är murat av tegel och vitslammat och tillkom i samband med reoveringen 1927.

Altaruppsatsen är daterad till 1684 och utförd i två våningar med mittpartiet framställande Nattvarden i en stor relief flankerad av kvinnliga hermer och beslagsornamentik, däröver den

segrande Kristus omgiven av fristående änglaskulpturer. Altaruppsatsen restaurerades 1960 av konservator Våga Lindell, då de ursprungliga färgerna togs fram. På altaruppsatsens baksida finns Series Pastorum målat i guld.

Altarringen med raka sidor och gråmålade sågade balusterdockor tillkom vid renoveringen 1927.

Dopfunten är placerad i långhusets nordöstra hörn och är sannolikt från 1100-talet och huggen av sandsten med en cylindrisk cuppa och kvadratisk fot med en för området ovanligt huggen dekor i form av en rundbågefris, rundlar och godronnerad undersida.

Predikstolen med tillhörande ljudtak eller baldakin är daterad till 1602 och är placerad på långhusets södra sida med uppgång från norr. Den femsidiga korgen pryds av de fyra evangelisterna med tillhörande symboler i mittfälten, vilka avskiljs av kolonner. Räcket till trappan förnyades 1927. Predikstolen restaurerades 1960 då de ursprungliga färgerna togs fram.

Kyrkorummet är sedan 2016 möblerat med lösa stolar. Delar av den slutna bänkinredningen från 1927 finns kvar under läktaren i väster. En äldre öppen bänk från 1896 finns bevarad i källaren.

Orgelverket är ursprungligen byggt 1911 av Magnusson Orgelbyggeri, men senare ombyggt vid flera tillfällen. Orgelfasaden uppfördes ursprungligen 1854 efter ritningar av orgelbyggaren Johan Lambert Larsson, Ystad. Den är gråmålad med förgyllda sirliga goticerande detaljer. Den flyttades upp till den nuvarande orgelläktaren i samband med kyrkans ombyggnad 1896.

Kyrkan har två klockor. Storklockan med inskriptionen I HERRENS ÅR 1418 och lillklockan är gjuten av Berent Bodeman i Lybeck 1625.

Kyrkans ena *nummertavla* hänger på norra sidan om triumfbågen med en profilerad ram och målad i guld, rött och grått. Den andra förvaras, enligt uppgift, i tornet.

Bland kyrkans övriga inventarier finns ett *triumfkrucifix* från senmedeltiden med den lidande

Kristus med hår av tagel under törnekronan. Krucifixet restaurerades 1907 av Anna Wåhlin och även 1960 av konservator Våga Lindell. Två ljuskronor från 1787 med inskription att de är skänkta av kyrkans patronus ”högvälborne herr grefve och general adiutant C L Hårdh.” Dessutom bör kyrkans textilier tillverkade av Hillevi Nilsson-Kjellhard, Tomelilla nämnas.

Kyrkogård

Flygbild över Stora Herrestads kyrkoanläggning från norr. Foto: Pär-Martin Hedberg, 2014.

Kyrkogården omgärdas i söder och öster av en putsad naturstensmur med kalkstentäckning, vars övre kant ligger i nivå med kyrkogården, i norr av en tegelmur, i väster av uppfartsvägen samt herrgårdens östra flygel. Huvudentrén till kyrkogården och kyrkan är belägen i söder, väster om tingshuset, via en grusad uppfartsväg, där grindstolparna kvarstår från en tidigare grind. Ingångar finns även i muren från prästgården i öster och från säteriet i väster. Kyrkogården domineras av gräsbevuxna ytor med grusade gångar. Den norra tegelmuren bryts på mitten av en gravplats som är belägen på herrgårdens mark under en stor bok. Gravplatsen har flera vårdar, varav den över godsägaren John Robert Lundgren, d 1881, dominerar.

En ny kyrkogård anlades söder om kyrkoanläggningen efter en plan upprättad 1887 av B Kjellsson och ett nytt gravkapell uppfördes av tegel med skiffertak 1891 efter ritningar av Georg E W Möller.

Kulturhistorisk karaktärisering av Stora Herrestads kyrkoanläggning

Kyrkan och kyrkogården utgör tillsammans med de extremt närbelägna säteribygnaderna med tillhörande park och alléer, prästgården, tingshuset, byastenen och gästgivargården en

ovanligt tät och innehållsrik kulturhistoriskt värdefull bebyggelsemiljö, som har bevarat karaktären av gångna tiders socken- och häradscentrum.

Kyrkan, som är uppförd av den lokalt hämtade Köpingsandstenen, har bevarat en medeltida form med långhus, smalare rakslutet kor samt brett västtorn. Herrestads kyrka, tillsammans med Skårby kyrka, anses tillhöra de äldsta bevarade stenkyrkorna i Lunds stift. I murarna, ovan valv och i tornet finns fragment av medeltida kalkmålningar, en romansk fönsteröppning samt delar av den medeltida takstolen av ek. Dessa byggnadsdelar tillsammans med tornets tidigare påkostade emporvåning, kopplingen med ett stort kungligt godsinnhav i Stora Herrestad redan på 1000-talet samt traditionen med att kyrkans byggnadsår skulle vara 1102 är intressanta spår för vidare forskning om kyrkans tidiga byggnadshistoria.

I interiören finns även formen av medeltidens kyrkorum bevarad med kryssvalv, även om vissa av dem är ombyggda, och det smalare koret samt dopfunten från 1100-talet. Altaruppsatsen och predikstolen med sina rikt snidade bilder och utsmyckningar har stora konsthistoriska värden. Även triumfkrucefifixet och de ålderdomliga klockorna bidrar till kyrkans långa historiska kontinuitet.

Att tänka på vid förvaltningen av kyrkoanläggningen

- Stora Herrestads kyrkas läge intill säteriet och med omkringliggande bebyggelse med bland annat prästgården och tingshuset bildar en mycket intressant och värdefull kulturhistorisk bebyggelsemiljö, som på ett tydligt sätt visar på säteriets och kyrkans centrala roll som socknens centrum.
- Kyrkan har bevarat stora delar från medeltidens byggnadsperiod med bland annat medeltida murar, ljusöppning, kalkmålningar ovan valven och delar av den medeltida takstolen, vilka utgör en viktig kunskapskälla om medeltida byggnadsteknik och kan ge ytterligare information om kyrkans tidiga byggnadsskede.
- Kyrkan har haft kalkmålningar från 1300-talets första hälft och under nuvarande putslager och ovan valven kan det finnas ytterligare målningar.
- Stenkyrkan kan ha föregåtts av en träkyrka, vilket tidigmedeltida gravar som påträffades omedelbart norr om kyrkan skulle kunna indikera, vilket innebär att fler arkeologiska fynd kan påträffas under mark.

Skydd med mera

Kyrkan och kyrkogården är skyddade enligt 4 kap. Kulturmiljölagen.

Stora Herrestads kyrkoanläggning är belägen inom fornlämningsområdet Stora Herrestad 111:1, *Stora Herrestads bytomt* och skyddas enligt 2 kap. Kulturmiljölagen.

Stora Herrestads kyrkomiljö ingår i område *Högestad-Ö. Ingelstad* som är utvärderat som Särskilt värdefull kulturmiljö i Kulturmiljöprogram för Skåne, framtaget av Länsstyrelsen.

Foto: Erik Lundberg, 1942. Bilden är hämtad från Riksantikvarieämbetets bilddatabas Kulturmiljöbild.

Källor och litteratur

Andersson, Hans, Anglert, Mats, *By, huvudgård och kyrka*. Studier i Ystadsområdets medeltid. 1989.

Bevarandeprogram för byar i Ystads kommun. 1985.

Dahlberg, M (red.) *Skåne – landskapets kyrkor*. Sockenkyrkorna, kulturarv och bebyggelsehistoria, Riksantikvarieämbetet 2015.

Dahlberg, M. Franzén, K. (red) *Sockenkyrkorna*. Kulturarv och bebyggelsehistoria. Riksantikvarieämbetet 2008.

Isberg, Henning A. (red), *Ljunits och Herrestads skolor under 100 år*. Ljunits och Herrestads hembygdsförening, 1943.

Isberg, Henning A., *Herrestads härad, Strövtåg*. 1981.
Isberg, Henning A., *Mellan åarna*. 1986.
Isberg, Henning, A. *Stora Herrestad kyrkan*. 1988.
Jönsson, Lars. *Herrestad 3:1, Stora Herrestads bytomt, nybyggnation*. Avgränsande arkeologisk förundersökning 2018. Österlenarkeologi, Rapport 2018:2.
Jönsson, Lars. *Herrestad 83:1, Stora Herrestads kyrkogård, ny septiktank*. Österlenarkeologi, Rapport 2017:13
Länsstyrelsen Skåne. *Samhällsplanering & kulturmiljö. Kulturmiljöprogram. Särskilt värdefulla kulturmiljöer i Skåne*.
Magnusson Staaf, Björn., Tykesson, Tyke L., *Arkitekterna som formade Malmö. En modern stad växer fram 1878–1945*. 1996.
Ortsanalys för Stora Herrestad. Samhällsbyggnad, Plan o Bygg, Ystad kommun 2009
Stora Herrestads kyrka – utvändigt renovering. Antikvarisk medverkan 2014–2016. Kerstin Börjesson, Regionmuseet Kristianstad. Rapport 2017:1.
Underhållsplan för St Herrestads kyrka, NIRAS, Malmö, 2010-12-16.

Lantmäteriet - Historiska kartor

Riksantikvarieämbetet – Fornsök, Kulturmiljöbild, Riksintressen för kulturmiljövården.

Riksarkivet – Digitala forskarsalen

Lunds universitet – Folklivsarkivet, Mandelgrenska samlingen

Övriga uppgifter

Inventeringsdatum: 2020-01-30

Fältinventering, foto och rapportsammanställning: Anna Lindqvist, byggnadsantikvarie

Kulturhistorisk karakteristik och rekommendationer: Anna Lindqvist, efter samråd med Stora Köpinge församling.

Färdigställd: Remissrapport 2020-03-03, reviderad och färdigställd 2020-10-08

Sammanfattning till BeBR

Stomme: Murverk – Kalksten, sandsten, gråsten

Fasadmaterial: Puts- spritputs

Fasadkulör: Vit

Takform: Sadeltak

Taktäckningsmaterial: Skiffer

Antal våningar: 1

Byggnadsdel: Rakslutet kor – öster, korsarm-norr, torn-väster